
COLECTIA "POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
432

432

DRAGOMIR HOROMNEA

Monştrii lui Prasad

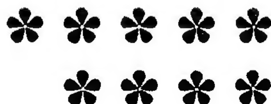
KONRAD FIALKOWSKI

Biohazardul

EMANUEL REICHER

Cronică (en passant fantastică) a şahului

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: AUREL BUICULESCU
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

DRAGOMIR HOROMNEA

Născut la 13 martie 1940, în comuna Vlădeni, județul Botoșani. Absolvent al Facultății de Filologie a Universității „Al. I. Cuza" din Iași. A debutat cu versuri în 1954 în revistele „Scînteia pionierului" și „Cravata roșie". Publică povestiri pentru copii și polițiste din 1963. Colaborează cu reportaje, anchete, foiletoane, piese de teatru într-un act, proză, la „Viața studențească", „Scînteia", „Scînteia tineretului", Radio, „Amfiteatru", „Viața militară" etc. E prezent frecvent în ziare județene. Este așteptată apariția la Editura „Junimea" a romanului său polițist „Impușcături la Steaua Polară". Recent a predat Editurii „Cartea Românească" romanul „Să mai discutăm, tovarăși", o interesantă dezbatere politico-socială. În prezent lucrează la un roman inspirat din viața constructorilor de nave și la un volum de reportaje. Pentru anul viitor pregătește un volum de povestiri științifico-fantastice.

După absolvirea facultății a lucrat cinci ani în redacția revistei „Viața studențească". În prezent este redactor la „Scînteia tineretului".

Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „ROMPRESFILATELIA" — Serviciul import-export presă —, București, Calea Griviței nr. 64-66. P.O.B. — 2001.

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XVIII
15 noiembrie 1972

Monştrii lui Prasad

de DRAGOMIR HOROMNEA

I.

FUSESE O PLOAIE ZDRAVĂNĂ, un adevărat torent. Dar nu ţinuse mult. Soarele ardea din nou, şi aburii asaltau împrejurimile, învăluind crestele împădurite ale munţilor Anaimalai. Şoseaua se încovoia în serpentine, urcînd şi coborînd, dar udă încă, aşa că nu mai puteam să apăs pe accelerator dacă voiam cu tot dinadinsul să rămîn pe toate cele patru roţi. Păstram abia şaizeci pe oră. Nu mă grăbeam. Peisajul, de o bogăţie nemaipomenită, îmi dezvăluia splendorile vegetale ale junglei, pe care, atunci cînd ajungeam pe creasta unui deal, o puteam privi şi de sus. Din loc în loc, în spaţii înghesuite, defrişate cu greu, se înşirau de o parte şi de alta a şoselei plantaţii de ceai, de cauciuc şi de piper.

Străbătusem mai bine de jumătate din drum. Pînă la lac mai rămăseseră cu puţin peste o sută de kilometri şi, dacă şoseaua se zvînta în ritmul în care începuse, speram să ajungem înainte de căderea întunericului.

In cele din urmă, aşa cum stă bine unui conducător de automobil, am început să nu mai dau atenţie împrejurimilor. Eram atent doar la curbele care se succedau în pantă, la intervale incredibil de mici. Elefănţelul de fildeş atîrnat lîngă parbriz se legăna şi sălta ca o fiinţă vie, păstrînd în luciul său o rază strecurată pe undeva, prin geamul din spate. Il privii cu duioşie, ca pe un prieten, şi gîndul îmi zbură în ţară, la fosta mea soţie. Dacă am fi fost şi acum împreună, la întoarcere, elefantul de fildeş i-ar fi aparţinut cu siguranţă ei, alături de cine mai ştie cîte cadouri, aşa cum îi făceam întotdeauna cînd voiajam în străinătate. Îi plăceau enorm bibelourile. Dar şi florile, mai ales orhideele, pe care nu le văzuse decît în poze.

Oricum, cine n-a fost părăsit încă de nevastă n-are de unde şti cam ce înseamnă asta. Mai precis, cam ce înseamnă să rămîi singur în mijlocul drumului, cînd tu te pregătiseşi să-l străbaţi alături de cineva.

Noroc că, în ciuda tuturor certitudinilor sumbre pe care ţi se părea că le aveai la un moment dat, timpul alină pînă la

urmă rănile și-ți aduce din nou soarele în față. În ceea ce mă privește, soarele acesta al meu era destul de scund, foarte mlădiu, brunet, cu niște ochi mari, negri care mi se păreau cei mai frumoși de pe lume, deși, dacă nu mă înșel, pînă mai deunăzi eram în stare să jur că ochii verzi-albaștri sînt singurii ochi în care merită să te oglindești.

Stătea lîngă mine, dormind dulce, cu capul pe rezemătoarea înaltă a canapelei. Noaptea trecută nu dormiserăm aproape deloc, fiind obligați să facem față balului prelungit de la universitate. Noroc că măcar ea, Nandi, mai putea să recupereze acum cîteva procente din somnul pierdut. O toropise și ploaia, iar uruitul monoton al motorului, continuat fără pauză pe zeci de kilometri, o dăduse gata.

Nandi era asistentă la catedra de limbă și literatură hindusă a Universității din Trivandrum. O cunoscusem în urmă cu cîteva luni, cînd venisem pentru prima dată în sudul Indiei. Se oferise cu plăcere să mă ajute la înregistrarea benzilor cu material folcloric de prin partea locului, serviciu pe care îl aveam de făcut unui bun prieten, și el e tot asistent, dar la Universitatea din Iași. Atunci rămăsesem doar o zi la Trivandrum, care de fapt e numele prescurtat al orașului Tiruvanantapuram, însemnînd în hindusă „Locul de baștină al șarpelui sfînt Anant". Probleme de serviciu mă obligaseră să mă întorc grabnic la New Delhi, dar legătura fusese deja făcută. Ne-am scris, întîi mai rar, apoi tot mai des, pînă cînd am început să ne căutăm nerăbdători și la telefon, dîndu-ne seama că însemnăm ceva unul pentru altul.

Dar am uitat să vă spun ce mă adusese în India, unde mă aflam de aproape o jumătate de an. Fusesem trimis aici în calitate de corespondent special de presă, în locul unui cunoscut, tot tînăr, căruia i se dăduse în țară conducerea unei reviste.

Am pus o frînă brutală, cu scrîșnet dur și prelungit. Pieptul mi s-a strivit de volan. Nandi, proiectată înainte, fu cît pe ce să spargă parbrizul cu fruntea. Se trezi înspăimîntată.

— Ce-i ? Ne-am răsturnat ?

Am încercat s-o liniștesc. Nu se lovise. Automobilul se oprise la marginea șoselei destul de înguste, sub bolta deasă a cocotierilor, aplecați deasupra ei hrăpăreți, să-i fure soarele.

Probabil mi se citea pe chip cu totul altceva decît ceea ce țineam să se observe în timp ce o linișteam pe Nandi, pentru că fata ghici :

— Ai văzut ceva ?

— Da, am recunoscut eu. Un animal. A traversat șoseaua în fugă. Dar poate mi s-a părut.

— De ce ? E ceva normal. Pe aici trăiesc atîtea sălbăticiuni... Se mai întîmplă să dea peste ele și automobiliștii. De fapt, acum sîntem destul de aproape de rezervația Periyar.

Nandi se mai liniștise. Eu, însă, nu.

— Dar ce-a fost ? rîse fata, apucîndu-mă de braț. Elefant ? Tigru ? Panteră ? Taur albastru ? Bizon ? Hai, de ce ești rău ?

Avea un accent curat de englezoaică, de parcă toată viața trăise în centrul Londrei : accentul acela care mă punea mereu în inferioritate, cu engleza mea învățată autodidact, în fața

magnetofonului. Mă hotărîi să nu-i spun încă ce văzusem ori mi se păruse că văd.

— Ştii ce? Cred că m-am înşelat, i-am zis. N-a fost nimic. Cel mult, jocul petelor de lumină pe asfalt. Cu alte cuvinte, o iluzie, scumpă domnişoară!

— Frumos! mă lăudă ea. Cu iluzii de astea puteam nimeri foarte uşor în ghips. Ascultă, ce te făceai dacă muream?

— Vorbeşti prostii, i-am răspuns. Cum să mori? Păi tu nu eşti nemuritoare?

Încercam să glumesc, dar imaginea animalului care tăiase în fugă panglica şoselei îmi rămăsese pe retină, groaznică, o imagine demnă de picturile lui Goya. Fata însă părea că mă crezuse.

— Va să zică aşa, domnule Laurenţiu Prodan, mă luă ea peste picior, rîzîndu-mi cu căldură. Începi să ai halucinaţii!

I-am cuprins umerii şi am sărutat-o. Mi se agăţă de gît cu o pasiune pe care n-o mai întîlnisem la alte femei, ghemuindu-se la pieptul meu într-o încercare de a-mi pătrunde pînă în suflet.

— Da, o fi fost vreun animal de prin partea locului, am gîndit cu cu voce tare, după ce ne-am aşternut din nou la drum. Oare pe aici trăiesc mistreţi?

Fata păru să zîmbească. Am apăsat pe accelerator şi am ţîşnit la vale, apoi am atacat serpentinele următoare, de astă dată în urcuş uşor. Senzaţia ciudată de nesiguranţă nu-mi dispăruse.

Aşa cum sperasem, am ajuns la lacul Periyar înainte de căderea întunericului. Am tras la peronul singurului hotel de aici, Aranya Nivas, unde rezervaserăm două locuri cu o zi în urmă.

Ferestrele camerei dădeau spre lacul cu reflexe brune şi asta-mi convenea. Numai că, imediat ce am aprins lumina, roiuri asasine de ţînţari năvăliră înăuntru şi abia cu mare greutate izbutirăm să-i gonim.

După cină, ieşirăm la promenadă pe malul lacului, un fel de Lacul Roşu reeditat pe pămînt indian prin îndiguirea naturală a pîrîului Periyar. Pînă şi trunchiurile copacilor străvechi, pe cale de fosilizare, îşi scoteau vîrfurile putrede deasupra apei, exact cum văzusem de atîtea ori şi pe lacul din România.

Ne-am aşezat pe mal, strînşi unul în altul. Răcoarea nopţii tropicale se făcea simţită chiar mai mult decît ţînţarii. Lăsasem hotelul destul de departe. Muzica de pe terasă, unde începuse probabil dansul, abia se auzea, ca venind de pe altă lume. În schimb, freamătul junglei, care ne înconjura plină de mister, îmi provoca o uşoară senzaţie de încordare, accentuată, cînd şi cînd, de gemetele şi oftaturile pe care mi se părea că le disting în adîncul desişului.

— Ştii că e destul de periculos să rămînem aici? mă întrebă deodată Nandi, prinzîndu-mă de braţ. Se zice că cele mai numeroase animale mari din rezervaţie sînt tigrii şi panterele. Iar noaptea, astea sînt în elementul lor...

N-avea nici un rost să facem pe eroii, aşa că ne-am îndreptat la braţ spre hotel, de-a lungul malului, tăcuţi, fiecare cu gîndurile lui.

— La ce te gîndești ? șopti Nandi într-un tîrziu.

I-am strîns umerii sub braț și n-am răspuns. Ce să-i spun, că mă obseda arătarea de pe șosea? Încă nu știam ce să cred. In orice caz, știam precis că nu sînt nebun și nu voiam ca fata să creadă contrariul. Totuși, încă înainte de a ajunge la hotel, m-am hotărît să-i vorbesc.

— Nu-i așa că mori de curiozitate? am întrebat-o. Așa sînteți voi, femeile de pe toată suprafața pămîntului: curioase. Așadar, vrei să știi neapărat ce-am văzut acum patru ore pe șosea? Atunci ține-te bine să nu leșini: un șobolan!

— Un șobolan ? !

— Exact. Un șobolan. Uite, îmi dau și cuvîntul de onoare.

Hohotele țîșniră în noapte, înalte, dezinvolte. Rîdea cu capul dat pe spate, privindu-mi dintr-o parte chipul scos din întuneric de luciul apei în care se reflectau luminile falezei din preajma hotelului.

— Va să zică un șobolan! exclamă fata printre hohote. Unul așa, mic, mic, mic?

— Rîzi degeaba, am ripostat eu. Sper că nu mi-am pierdut simțul proporțiilor. Află domnișoară că nu era deloc mic, mic, mic, ci foarte mare. Cît un vițel!

Mă privi fix cîteva clipe, serioasă, apoi din nou izbucni în rîs.

— Atunci... atunci nu era altul decît Brahma. Numai un zeu se poate preface, dacă vrea, într-un șobolan atît de mare, zise ea apoi. „Zeului care se află în foc și în apă, care pătrunde întregul univers, care se află în ierburi și în copaci, zeului acestuia închinare, închinare!" Să-ți recit și în sanscrită? „Yo devo gnau, yo psu, yo vievam bhuvanam avivesa, ya oșadhișu..."

Am întrerupt-o, aproape supărat:

— Mai lasă Upanișadele și ascultă-mă bine: șobolanul care ne-a tăiat calea era chiar cît un vițel. L-am văzut bine, că doar nu-s orb. Dacă vrei, poți să mă decretezi nebun, în fine, crede tot ce-ți dorește inimioara. Asta am văzut și asta spun.

— Cui vrei să spui? se sperie Nandi.

— Ție. Ție îți spun.

— Slavă Domnului! Credeam că ții să bați toba pe străzi. Te asigur că nu ți-ai face un serviciu.

Știam că are dreptate. Nimeni n-ar fi crezut în spusele mele. Mai mult, mi-ar fi fost puse la îndoială bunele intenții și eram sigur că aș fi prejudiciat însăși misiunea mea de oficial. Eu, însă, eu eram tot mai convins că apariția monstrului nu fusese o nălucire și, cu fiecare reprezentare prin care rememoram evenimentul, animalul îmi apărea mai clar, mai convingător. Dar era fantastic! Pur și simplu fantastic! Și de unde apăruse? Să fi fost oare o fosilă vie, încă nedescoperită de zoologi în hățișurile junglei indiene? Dacă era așa, atunci trebuia să anunț, cumva, cel puțin direcțiunea muzeului de istorie naturală din Trivandrum. Sau catedra de zoologie de la universitate. Da, chiar așa!

— Dacă aș vorbi cu cei de la Facultatea de științe naturale din Trivandrum? o întrebai.

— Cu cine?

— Cu cei de la facultate. Mi-ai prezentat chiar tu, aseară, un biolog. Acela tinerel...

— Şi eşti sigur că te va asculta fără să zîmbească ?

— Asta vom vedea.

— Eu mă abţin, spuse fata. De dragul tău mă abţin. Nu mi-ar plăcea să te ştiu ţinta tuturor glumelor. Şi apoi, biologul ăsta cred că nu-i cel mai indicat. E foarte ironic, are otravă pe limbă. În cazul că nu-l poţi convinge că ai văzut animalul — şi, într-adevăr, n-ai cum să-l convingi —, îţi poate crea o atmosferă de-o să-ţi vină să-ţi iei cîmpii. E limpede ?

Da, era limpede.

— Spune-mi, draga mea, nu-i aşa că nici tu nu mă crezi ? am întrebat-o cu apoi.

Fata se opri. Mă privi drept în ochi :

— Da, aşa e, Laurenţiu. Iartă-mă, dar nu pot. Cum să existe, chiar şi în sălbăticia junglei, şobolani atît de mari ? Auzi, cît un viţel ! Poate mai mic... În cel mai bun caz, ar putea fi vorba de un porc sălbatic. Avem destui din ăştia pe aici.

— Şi porcii sălbatici de pe la voi au coada lungă de doi metri ? o întrebai, cu o anumită intonaţie. Cel pe care l-am văzut cu aşa era.

Ajunserăm la hotel. Pe terasă, dansul încă nu se terminase. Tocmai mă pregăteam s-o invit pe Nandi la un vals, cînd, pretextînd oboseala acumulată în noaptea trecută şi în timpul călătoriei pînă aici, îmi propuse să mergem la culcare.

În ceea ce mă priveşte, am reuşit să adorm abia către dimineaţă.

II.

ORICE S-AR SPUNE, în ciuda tuturor anacronismelor sale, în ciuda discrepanţelor greu de imaginat între bogăţia unora şi sărăcia altora, în ciuda vacilor sacre care se plimbă nestingherite pe străzile marilor oraşe, conştiente parcă de trecerea lor fără echivoc în faţa zeului suprem, ei bine, în ciuda multor, foarte multor lucruri, India se află într-un real proces de emancipare. Să mă refer doar la Nandi. Făcea parte din comunitatea etnică a Nairilor, castă a foştilor războinici despre care mai circulă încă legende şi cîntece curioase, pline de mister şi pitoresc. În casta ei, deşi respectul ancestral pentru bărbaţi le obligă să-i slujească fără crîcnire, femeile, şi nu bărbaţii, sînt purtătoarele prin timp ale numelui de familie, ca şi ale tuturor moştenirilor, descendenţa unei persoane socotindu-se numai în linie femeiască. A început însă, de cîtva timp, procesul care scoate tot mai mult femeia din sacul cu prejudecăţi, despuind-o chiar de sariul ei, costumul tradiţional înfăşurat cu artă în jurul corpului. Femeia are din ce în ce mai mult dreptul să poarte o rochie europenească, chiar şi minifustă, sub ochii înspăimîntaţi ai vîrstnicilor. Tînăra indiană, deşi mai are încă între sprîncene micul semn al castei sale, vrea să se poată sprijini pe stradă de

brațul unui bărbat, să danseze, să rîdă și să cocheteze în societate, să-și trăiască din plin viața pentru care a fost făcută.

Iat-o pe Nandi. Într-un costum de baie care îi scoate în evidență cu multă dărnicie rotunjimile ispititoare ale trupului, stă tolănită lîngă mine pe cearșaful așternut în soare, pe malul lacului.

Ne-am plăcut din prima clipă, ne-am simțit atrași unul de altul și oare nu era normal ca micuța și delicioasa indiană să procedeze în fața sentimentelor la fel ca suratele ei de prin alte părți ale lumii ?

— Sînt stăpînă pe mine și... nu-mi pare rău, îmi șopti Nandi în ureche, de parcă mi-ar fi ascultat gîndurile. Dar ție ?

În ochi îi străluceau o mie de sori. Mă acoperi cu trupul ei fierbinte și ne rostogolirăm, înlănțuiți ca niște copii la trîntă, pînă la marginea lacului. Acolo ne-am oprit gîfîind, sorbindu-ne unul altuia răsuflarea.

— Ia ascultă, mă luă în primire, așezîndu-se cu picioarele încrucișate sub ea, și din trecerea atît de bruscă de la o situație la alta am văzut cu încîntare cît de femeie era. Cînd ai venit în India, tu abia divorțaseși. Pe mine m-ai cunoscut aproape imediat. Îți amintești, mi-ai spus că ți-ai iubit foarte mult soția. Așa e ?

— Cam așa, i-am răspuns eu.

— Domnule „cel mai mare ziarist al tuturor timpurilor trecute și viitoare“, nu-mi umbla cu jumătăți de măsură. De ce „cam“ ?

— Bine, nu „cam“, ci „chiar așa“.

— Buuun. Atunci, nu cumva eu am fost paiul sau poate butucul plutind pe Gange în jos, primul întîlnit de tine după divorț de care te-ai agățat ca un disperat numai și numai ca să nu te cufunzi ?

— Ești foarte indiscretă.

— Domnule Celmaimareziarist, fii rezonabil. Ți-am cerut o lămurire.

Se ridicase și acum își apăsa un genunchi pe pieptul meu, ca un gladiator victorios.

— Număr pînă la trei, mă avertiză.

— Și apoi ?

— Apoi... apoi văd eu ce fac cu tine.

— Dacă-i așa, uite cum a fost, îi răspunsei eu, cu seriozitate. Cred că la început ai fost, într-adevăr, paiul sau butucul ăla de care zici. Dar numai la început. Mulțumită ? Să știi însă că repet cu tine aceleași greșeli pe care le-am mai făcut odată : sînt prea sincer. Vezi, mi s-a atrofiat instinctul de conservare. Și cu femeile nu-i bine întotdeauna să fii sincer.

— A cui e filozofia ? se încruntă ea, apăsîndu-și genunchiul pe burta mea. Ești foarte deștept sau te prefaci ? Află că numai femeile proaste speculează sinceritatea bărbaților și-și bat joc de ea...

I-am surprins în ochi luciri triste și atunci am cuprins-o fulgerător, i-am mușcat buzele, nemailuînd în seamă mîinile ei care mă trăgeau de păr și ne-am rostogolit în azurul cerului care se oglindea în lac.

Nandi înota excelent. Ne-am îndreptat spre mijlocul lacului, luîndu-ne la întrecere. Şi atunci, nu ştiu cine anume, ea sau eu, nu-mi mai aduc aminte, am privit spre terasa hotelului. Poate am privit chiar amîndoi odată, cine mai ştie...

Spre ringul de dans alergau de pretutindeni siluetele turiştilor veniţi la Aranya Nivas. Agitaţia lor, gesturile pe care le puteam distinge de aici dovedeau că se întîmplase ceva. Ceva grav. Ne-am oprit în mijlocul lacului, înotînd în picioare, acolo unde, de la genunchi în jos, simţeai că aleargă la vale curentul foarte rece al bătrînului pîrîu Periyar. Dinspre ring se auzea pînă la noi un strigăt prelung, sfîşietor, de femeie. Ne-am întors ca la o comandă spre ţărm, bătînd cu putere apa, care acum ni se părea nesfîrşită.

Am ajuns pe terasă după cîteva minute, numai în costumele de baie. Ţipetele femeii nu încetaseră. Era americanca pe care o remarcaserăm amîndoi la micul dejun, femeia aceea distinsă, despre care chelnerul şoptea că era văduva unui mare industriaş, clientă a hotelului pînă la sezonul ploilor; venise cu băieţaşul ei în vîrstă de vreo patru ani, un ştrengar foarte reuşit, blond, semănînd leit cu maică-sa.

În mijlocul cercului de turişti consternaţi zăcea băieţaşul. Mort. Din şold şi din abdomen îi lipsea o bucată mare, iar costumaşul alb îi era plin în întregime de sînge. Apoi ţipetele americancei încetară. Leşinase. Cineva acoperi copilul cu un cearşaf. Mai leşinară nişte doamne. Nandi se lipi de mine, tremurînd.

Ne-am apropiat de un grup, în mijlocul căruia un bărbat tînăr povestea — oare pentru a cîta oară? — ce anume se întîmplase. Sacoul verzui, pe care încă nu şi-l scosese, avea pe el pete mari şi roşii.

— Puştiul voise încă de ieri să-i culeg lotuşi, spunea el. Ştiţi, din balta aia, din spatele hotelului. Nu-i departe. Tocmai întinsesem spre flori o prăjină, de capătul căreia fixasem un laţ. Doamna mă privea, aşteptînd să culeg primul lotus. Bobby era prin apropiere. Îi auzeam din spatele meu exclamaţiile de încîntare. Probabil descoperise alte flori. Doamne, băieţaşul ăsta era pur şi simplu bolnav după flori!... Apoi, deodată, am auzit un ţipăt. Întîi al lui Bobby, pe urmă şi pe-al doamnei. M-am întors. Singurul lucru pe care l-am văzut a fost o arătare fantastică, roşcată sau poate mai mult cenuşie, vînzolindu-se printre tufe. Am urlat, năpustindu-mă cu prăjina asupra ei. Arătarea m-a fixat cu nişte ochi îngrozitori, rînjindu-şi colţii. Apoi a fugit. A dispărut în junglă. M-am aplecat, dar Bobby nu mai mişca. Avea abdomenul sfîrtecat. Îi lipsea stomacul şi o bucată mare din coapsă... Şi totuşi, cred că animalul nu avusese timp să muşte decît o dată...

Nandi îşi ridică privirile spre mine. Avea ochii mari, înspăimîntaţi.

— Dar cum era? îl întrebă ea deodată pe bărbatul cu sacou verzui, cu o voce al cărei timbru nu l-am recunoscut. Semăna cu ceva?

— N-am avut timp să-l observ prea bine, domnişoară. Pot să vă spun doar că părea un... fel de şobolan! Un şobolan uriaş!

I-am privit cu atenție pe cei din jur. Nimeni nu îndrăznea să pună la îndoială cuvintele bărbatului, oricît de șocante erau.

Nu știu cine a venit cu ideea să explorăm împrejurimile bălții cu lotuși. Vreo cincisprezece bărbați, printre care și eu, cărora ținuse să ni se alăture și Nandi, ne înarmarăm cu cîteva dintre carabinele puse la dispoziție de administratorul hotelului și ne îndreptarăm spre balta cu pricina, pe cărăruia ce șerpuia printre tufe și trunchiuri asaltate de liane. Eu îmi luasem din cameră și nelipsitul aparat de fotografiat, pe care îl încărcasem la repezeală cu un film alb-negru.

Ajunserăm la baltă. Lotușii, cu florile mai mari decît o pălărie, o sufocau cu frunzele lor late în asemenea măsură încît abia mai zăreai printre ele cîte un ochișor de apă verde și grea, în care nici copacii din jur nu mai aveau loc să se oglindească.

— Priviți, aici a fost atacat Bobby...

În locul acela ierburile erau strivite și năclăite de sînge. Cineva din grup a descoperit o urmă de labă. Ne-am aplecat asupra ei. Era foarte bine imprimată în solul jilav, într-un locșor golaș, fără iarbă. O urmă de labă uriașă, ale cărei gheare se înfipseseră adînc în pămînt. Am fotografiat-o. Apoi am mai fotografiat cîteva, e drept, mult mai puțin distincte, de-a lungul traseului străbătut de animal prin junglă. Ne călăuzeau ierburile strivite. La un moment dat, Nandi descoperi în ciotul unei crengi proaspăt rupte chiar și un smoc de păr. Firele, lungi de 7—8 centimetri, aveau reflexe roșiatice. Fata le culese cu vîrful degetelor și mi le întinse, strîmbîndu-și gura de greață.

— Pune-le într-o hîrtie, îmi spuse. Dar oare sînt de la el? Prea mi se par mari pentru un șobolan, chiar dacă era cît un vițel, cum ziceai...

— Cred că-s de la el. Uite, și creanga e ruptă de curînd...

— De la șobolanul pe care l-ai văzut tu pe șosea? mai întrebă fata, și-mi dădui seama că acum credea în apariția de ieri.

— Exclus, i-am răspuns. Acela apăruse la vreo șaizeci de kilometri de aici. Bobby a fost omorît de altul.

O trecu un fior.

— Înseamnă că sînt mai mulți, murmură ea cu teamă.

— Desigur. Nu poate fi vorba de un unicat, draga mea. Mă tot gîndesc însă de unde naiba or fi apărut. Din cer n-aveau cum să pice. Și apoi, admițînd că ar fi niște fosile vii, oare cum de n-or fi fost descoperite pînă acum? Tu cunoști bine împrejurimile, nu-i așa?

— Destul de bine. Cînd eram studentă, am făcut pe aici cîteva excursii. Studiam etnografia și folclorul.

— Și în legendele de prin partea locului nu se pomenește niciodată de șobolanul uriaș?

— Niciodată, spuse fata. Se vorbește despre zei metamorfozați în fel și chip, despre elefanți și pantere, despre tigri și bizoni, despre pasărea de aur și despre șarpele sfînt, dar niciodată despre șobolanii uriași. Nici măcar despre cei obișnuiți...

— Atunci unde s-or fi ascuns pînă acum? am exclamat eu cu ciudă. Undeva tot trebuie să fi existat. Doar dacă nu s-or fi născut peste noapte!

— Jungla e mare, dragul meu...

— Ce spui ? Jivinele astea se înmulțesc foarte repede. Doar două exemplare să se fi aflat în cea mai izolată porțiune din junglă, și în zece ani descendenții lor ar fi ajuns la Bombay, dacă nu chiar mai departe. În altă ordine de idei, ce să caute ei, la urma urmei, în junglă ? Șobolanii trăiesc de preferință în apropierea așezărilor omenești și, mai rar, pe lîngă cursurile de apă.

Fata mă privi curioasă :

— Atunci ?

— Asta e, că nu înțeleg nimic ! gemui eu. E un miracol, pur și simplu un miracol ! Un miracol care începe să amenințe. Auzi ? Să amenințe !

— Dar e groaznic, Laurențiu !

De fapt, eu nici nu bănuiam că foarte curînd prezicerile mi se vor adeveri întru totul, aducînd panica generală în întregul ținut.

Trebuie să vă spun însă, pînă la relatarea celor ce au urmat, că scotocirea împrejurimilor bălții cu lotuși n-a dus la nici un rezultat. Ne-am întors după ora prînzului, obosiți și zgîriați, deziluzionați, cu sîmburele unor presimțiri sumbre, care încolțise în majoritatea dintre noi. După mai multe ore de strădanii, pierduserăm, pur și simplu, urma animalului...

La hotel era așteptată din moment în moment poliția, după care plecase cu mașina unul dintre turiști. Bobby fusese transportat undeva, într-o cameră. Pe maică-sa n-am mai văzut-o. Locatarii discutau în grupulețe, iar cîțiva dintre ei plecară în grabă, renunțînd la zilele pe care le mai aveau de petrecut la Aranya Nivas.

N-am rămas nici noi prea multă vreme acolo. Am plecat înainte de a sosi poliția. Erau destui care să relateze ce și cum se întîmplase, în frunte cu bărbatul care asistase la dramă.

Am achitat nota, ne-am transportat bagajele la mașină și ne-am îndepărtat în viteză, cu inimile grele de neliniște. Nu mai aveam ochi pentru frumusețile junglei. Priveam înainte, cu încordare, așteptîndu-ne la fiecare serpentină ca un monstru cu înfățișare de șobolan să ne taie calea, de parcă toate desișurile ar fi fost împînzite cu asemenea creaturi.

III.

SE FĂCUSE VÎLVĂ. Ziarele publicaseră adevărate reportaje de groază, interviuri cu turiștii prezenți la Aranya Nivas în ziua uciderii micului Bobby, speculații ale diverșilor specialiști în științele naturii, recomandări ale poliției și ale agențiilor de turism. Radioul și televiziunea băteau și ele toba, turnînd benzină peste foc la fiecare buletin de știri.

Am transmis și eu în țară cîteva „telexuri", în care îmi permisesem să relatez pe scurt și „întîlnirea" de pe șoseaua spre Periyar. De asemenea, relatasem despre expediția grupului de turiști la balta cu lotuși, precum și despre mersul ulterior al

evenimentelor, cu suplimente referitoare la panica întinsă peste împrejurimi. De la Bucureşti mi se telegrafiase să rămîn deocamdată pe loc, întrucît, probabil, aveam să fiu martorul unor descoperiri zoologice însemnate, despre care ziarele din ţară ţineau să fie informate neîntîrziat.

Şi iată-mă rămas la Trivandrum, unde, fireşte, îmi abandonasem de dragul şobolanilor investigaţiile în folclorul diverselor comunităţi etnice indiene. Între timp, dusesem mostrele de păr la laboratorul facultăţii de ştiinţe naturale, şi rezultatele analizei confirmaseră că el aparţinuse unui şobolan. De asemenea şi urma uriaşă a labelor. „Dar ce fel de şobolan, domnule ? mă întrebă uluit unul dintre cercetători, parcă nevenindu-i să creadă. Dacă n-aş fi în posesia unor date foarte certe, aş crede că visez !"

În ziarele indiene apăruseră ştiri despre rezultatele acestei analize, precum şi relatări ale întîmplării de pe şosea. Îi fuseseră luate interviuri şi Nandici.

Apoi, timp de cîteva zile, păru că monştrii nici nu existaseră cu adevărat. Nimeni nu-i mai văzu. Grupul neîncrezătorilor deveni tot mai numeros, ca şi articolele lor din ziare, care polemizau cu cei ce se întreceau în a dovedi existenţa super-şobolanilor. Asta pînă cînd ştirile despre alte apariţii ale monştrilor începură să se succeadă tot mai des, stîrnind, mai ales în rîndurile populaţiei din localităţile apropiate de junglă, valuri înalte de groază.

N-aş fi crezut că monştrii vor ajunge atît de repede şi la ţărmul mării, în paşnicul şi însoritul Trivandrum. Apariţia şi-au făcut-o într-o noapte, pe plaja Kovalam, de la marginea oraşului. Dimineaţa au fost găsite oase omeneşti, iar pescarii de la cherhana recunoscură în cele cîteva zdrenţe însîngerate hainele unor tovarăşi de-ai lor, doi la număr, care nu se mai prezentaseră înaintea zorilor la ieşirea în larg. Pe o mare porţiune din plajă nisipul era presărat cu urme de labe şi cu şănţuleţe continue, late de-o palmă, lăsate probabil de nişte cozi lungi şi groase.

Trivandrum intră sub teroare. Atacurile sîngeroase ale monştrilor, neaşteptate şi tot mai dese, în cele mai diferite puncte ale ţinutului, determinară autorităţile să decreteze starea de urgenţă. Localităţile, mari şi mici, mai cu seamă la periferii şi după căderea serii, căpătară aspectul unor centre aflate sub stare de asediu.

...După ce toate mijloacele de informaţie prezentaseră pe larg calamitatea, descriind atacurile şobolanilor a căror origine încă nu fusese elucidată, începură să sosească de pretutindeni şi savanţii. Numai că, cel puţin în preajma centrelor populate, monştrii apăreau doar noaptea, dar şi atunci prin surprindere, după perioade lungi de acalmie. Ziua nu ieşeau. Nimeni nu ştia unde-şi aveau ascunzătorile. Aşa că savanţii, ca mai toţi savanţii ce-şi respectă titlurile şi anii, instalaţi comod în hoteluri şi aşteptînd cu înfrigurare desfăşurarea evenimentelor, se luară din primele clipe la întrecere, înfruntînd deocamdată clima de vară a tropicelor cu ajutorul lăzilor pline cu Coca-Cola.

În acest timp se constitui prima grupă de voluntari care-și propuse să captureze un monstru. Cîțiva militari, cîțiva vînători cunoscuți ca trăgători de elită, doi tineri naturaliști de la Universitatea din Trivandrum și patru ziariști, printre care și eu. Intr-o noapte de duminică spre luni am plecat la pîndă. Am ales zona plajei Kovalam.

Ne-am adăpostit în lanț de trăgători în spatele stîncilor, în așa fel încît să avem sub observație o porțiune cît mai mare de plajă. Apăruse luna și, la lumina ei, se puteau zări crestele acoperișurilor unei mici așezări din apropiere. Dinspre larg sufla o adiere sărată, cu miros pătrunzător de iod și de alge putrede. Zgomotul valurilor, continuu, împrumuta nopții, și așa apăsătoare, o tensiune pe care eu personal o percepeam ca un nod oprit în gît, fără putință de a-l mai înghiți.

Stăteam în așteptare, nemișcați, cu carabinele la îndemînă. Trecuse de mult miezul nopții, și luna se apropia de crenelurile sumbre pe care palmierii, cocoțați pe buza înaltă a unui golfuleț, le desenau deasupra orizontului. Se făcuse răcoare și eu tremuram bărbătește de cel puțin patru ore, blestemînd oscilațiile climei tropicale și toți șobolanii de pe pămînt.

Cînd eram pe cale să pierdem și bruma de speranță pe care o mai aveam, începură să urle cîinii din cătun. Mai întîi niște urlete prelungi, sinistre, apoi lătrături furioase, turbate.

— Vin! îmi șopti, din apropiere, colegul de la Associated Press. Îi simt și cîinii. Ca pe lupi...

Într-adevăr, n-am mai avut mult de așteptat. Apărură dinspre cherhana, alergînd cu repeziciune pe nisipul încă luminat de razele lunii. Erau trei. În primele secunde nu le-am putut aprecia dimensiunile; se aflau destul de departe și dispăreau des în zona umbrită de stînci. Apoi s-au apropiat. Unul dintre ei se opri să miroasă agitat nisipul, la mai puțin de cincizeci de metri de locul în care mă aflam. Am simțit un fior din creștet pînă în tălpi. Animalul, pe care nu-l vedeam decît ca o umbră diformă, întrecea toate așteptările. Carabina începu să-mi tremure în mîini și sînt sigur că nu din cauza răcorii...

Dihania se puse în mișcare către noi, alergînd iute, ca o fantomă. Abia atunci s-a tras. Noaptea se sparse în țăndări, acoperind zgomotul valurilor. Arătarea făcu un salt uriaș, apoi începu să țipe asurzitor, un fel de chițăit gros, amplificat de zeci de ori. Se zbătea căzută pe o parte, cu o vigoare neobișnuită. Celelalte jivine dispăruseră. În cătun, cîinii înnebuniți mutaseră iadul.

...La lumina lanternelor privirăm cadavrul, într-o tăcere crispată, strînși roată în jurul lui. Un picior îi mai zvîcnea spasmodic, iar din gură îi țîșnea, la intervale neregulate, un firicel înspumat de sînge.

Animalul era fantastic de mare. Închipuiți-vă un șobolan de dimensiunile unui vițel de un an, cu peri aspri, cenușiu-roșcați. și cu botul întredeschis, prevăzut cu colți lungi de zece centimetri, pentru a înțelege ce anume simțeam atunci fiecare dintre noi. Coada enormă, acoperită cu solzi murdari și grețoși, îi tresărea din ce în ce mai rar, răscolind nisipul umed. Un miros greu, de materii descompuse, mirosul specific al șobolanilor,

ne făcu să ducem din ce în ce mai des mîna la nas. Totuşi, nimeni nu voia să se îndepărteze.

— Înţelegeţi ? rosti deodată biologul Sanjai. Înţelegeţi? Descoperirea unui asemenea animal e un mare eveniment, un foarte mare eveniment. Să-i zicem *Mus decumanus giganticus,* nu-i aşa ? Ce fericire !

— Pentru cine ? întrebă posomorît cineva. Dumneata nu-ţi dai seama ce calamitate constituie animalele astea ?

— Ba îmi dau, ripostă Sanjai. Şi totuşi nu se poate să nu fii mîndru că participi la capturarea primului exemplar dintr-o specie absolut necunoscută...

— Dar unde vezi la şobolanul ăsta caractere necunoscute ? nu se lăsă glasul cel posomorît. E un şobolan, un veritabil şobolan, asta e.

— S-o crezi dumneata ! îi răspunse de sus Sanjai. Dacă nu mă înşel, eşti ofiţer de infanterie, nu ? Ei bine, eu sînt naturalist. Vorbesc în cunoştinţă de cauză. Animalul acesta aparţine unei specii noi, absolut noi. E drept, nu-mi pot lămuri cum de n-a fost descoperit şi catalogat pînă acum. Asta însă nu schimbă deloc situaţia. Cred că e limpede.

Sanjai ne privi pe toţi într-un anume fel, convins că era imposibil să nu fim de acord cu părerile sale. Dar abia de aici încolo începu adevărata controversă, la care participarăm cu toţii, întrecîndu-ne în a găsi tot felul de argumente şi contra-argumente în jurul cadavrului care se răcea.

...Ziarele de dimineaţă scoaseră, aproape toate, ediţii speciale. Publicară fotografii, descrieri complete ale animalului, declaraţii ale specialiştilor. Panica se intensifică. Dintr-un laborator al Facultăţii de biologie din Trivandrum, unde fusese transportat cadavrul monstrului, o descoperire făcu repede ocolul tuturor redacţiilor : şobolanul doborît era purtător de ciumă ! Şi, pentru a pune vîrf la toate, dintr-un tîrguşor de pe litoral se telegrafie că o ceată de monştri hămesiţi atacaseră brutăria, ziua în amiaza mare, punînd apoi stăpînire, pur şi simplu, pe un cartier întreg.

În Trivandrum, cei mai mulţi se baricadară în case. Pe străzi mai circulau doar patrulele armatei, echipe de sanitari, vaci sacre şi, din cînd în cînd, cîte un trecător electrizat de spaimă.

I-am dat telefon lui Nandi. Nu se dusese la universitate. De fapt, cursurile se închiseseră. Mă chemă. Era singură. Ambii părinţi îi erau plecaţi de trei săptămîni în Europa, şi singurătatea, alăturată fricii, o înnebunea.

Nu m-am putut duce la ea. În aceeaşi dimineaţă m-am îmbarcat, împreună cu Sanjai şi cu profesorul Goel, într-un elicopter militar, avînd destinaţia Periyar. Acolo, în apropiere de Thekkady, se afla unul dintre cele mai prestigioase institute de cercetări biochimice, căruia urma să i se solicite găsirea unor otrăvuri eficace pentru monştrii tot mai îndrăzneţi. Sanjai insistase să fiu luat şi eu.

În faţa institutului, situat în plină junglă, la vreo 30 de kilometri de lacul Periyar, ne întîmpină un omuleţ palid, cu un nas mare, care parcă îi trăgea capul în jos. Era directorul Koon.

Apoi, în biroul său ticsit de cărţi, ni se destăinui de la primele schimburi de cuvinte, privindu-ne cu nişte ochi neobişnuiţi de mari :

—Aţi nimerit rău, foarte rău. Astăzi dimineaţă s-a sinucis adjunctul meu, doctorul Prasad. Cred că aţi auzit de el. Unul dintre cei mai redutabili specialişti ai noştri... Studia efectul unor compuşi sintetici obţinuţi de el asupra zestrei cromozomiale. Era foarte mulţumit de rezultate şi tocmai acum, tocmai acum să se sinucidă... Vă daţi seama... Vă daţi seama...

Aşa aflarăm că doctorul Prasad, care locuia într-unul dintre apartamentele puse la dispoziţia personalului din institut, fusese găsit spînzurat în bucătărioara sa cochetă, pe care n-o folosea niciodată.

— La ce spuneaţi că lucra ? am întrebat eu.

— Era preocupat de aplicaţiile chimiei moderne în genetică, răspunse directorul Koon, cu un glas în care mi se păru că deslușesc o ezitare. Nu, nu s-a scris despre asta. Lucra în secret, în mare secret. Gîndiţi-vă, experimenta rezultatele muncii lui de-o viaţă... Dar acum... acum cred că nu mai are rost să-i păstrez secretul...

Directorul se apropie de un dulap. din care scoase un fel de cuşcă din sită metalică.

— Poftim, zise el. Aici se află una dintre mostre. Tocmai mi-am permis s-o aduc din laboratorul lui...

Ne-am aplecat cu toţii asupra cuştii. Înăuntru se zbătea o muscă gălbuie, mare cît un pumn de copil, cu picioare foarte lungi, pline cu peri negri, respingători. Cînd îşi deschidea aripile, străbătute de nervuri cu reflexe albăstrii, devenea parcă şi mai mare.

— N-o să mă credeţi, zise directorul, dar aflaţi că e o musculiţă dintre cele mai obişnuite. Da, da, musculiţă ! E *Drosophila melanogaster !*

— Nu se poate ! sări profesorul Goel.

— Ba, uite că se poate, continuă directorul Koon. De altfel, *Drosophila melanogaster* e şi clienta laboratoarelor dumneavoastră, ale celor de la facultăţile de biologie. Pentru experienţe în genetică e vietatea ideală. Imposibil să n-o recunoaşteţi !

Profesorul Goel îşi puse la repezeală ochelarii, apropiindu-şi faţa de sita cuştii. Sanjai şi cu mine îi urmarăm exemplul şi, în timp ce priveam cu atenţie musca, tînărul asistent îmi şopti că Drosophila asta nu-i altceva decît minuscula muscă a fermentaţiilor, cunoscută şi sub numele de „musculiţa de oţet".

— Da, da,, chiar aşa, făcu în culmea uimirii profesorul Goel. E ea, Drosophila ! Dar nu mai înţeleg nimic ! Aşa de mare ? Cum de-a izbutit ?

— Acum pare simplu, zise Koon. O stră-stră-străbunică, să zic, a acestei muşte, fusese ţinută de Prasad într-un mediu din care nu lipsea compusul chimic descoperit de el. Ei bine, substanţa aceea a modificat codul genetic ereditar al viitoarelor musculiţe. I-a imprimat o informaţie nemaipomenită : gigantismul. După cum vedeţi, una dintre noile vietăţi create e aceasta !

Era de necrezut. Deodată, m-a fulgerat o idee. O idee teribilă, care m-a cutremurat.

—Domnule director, institutul dumneavoastră are, fără îndoială, canalizare. Știți cumva dacă reziduurile pot ajunge într-un curs de apă? întrebai răgușit de emoție.

— Ajung, rosti moale directorul Koon. Printr-un pîrîiaș foarte mic, care trece prin apropiere, vărsîndu-se mai la vale în Periyar. Vedeți, ați intuit perfect, domnule ziarist: la originea șobolanilor giganți care au împînzit ținutul de-a lungul rîului Periyar stă activitatea științifică a defunctului doctor Prasad. Eu... eu am aflat abia astăzi dimineață. Doriți să citiți cumva și scrisoarea care mi-a fost lăsată?

IV.

SCRIS CU CREIONUL, biletul nu era prea lung. Literele greoaie, alungite mult spre dreapta, aproape turtite de o povară nespusă, dovedeau starea de spirit a celui ce hotărîse să dispară.

„Mi-am dat seama încă de la anunțarea invaziei șobolanilor giganți că apariția lor nu poate avea altă cauză decît substanța SP—52, descoperită de mine — scria doctorul Prasad. Greșeala este deci a mea! Îmi amintesc că, în urmă cu circa șapte luni, spărsesem un flacon cu SP—52. Resturile, cred că vreo doi litri, adunate de pe dușumea cu cîrpa, le-am aruncat în găleata din laborator. Întregul ei conținut a fost vărsat apoi, fără să știu, la canal. După ce am aflat, am sperat totuși că diluarea substanței în apa pîrîului va micșora pînă la dispariție proprietățile ei extraordinare, care modificaseră într-o asemenea măsură codul gentic al *Drosophilei melanogaster*. De aceea am și tăcut luni de zile. La un moment dat, chiar uitasem.

În săptămînile din urmă, cînd toate nenorocirile cu care veneau monștrii mi-au umplut zilele și nopțile, sentimentul culpabilității m-a apropiat implacabil de gestul suprem. Sinuciderea mi-am hotărît-o astăzi, cînd am aflat că *monștrii mei* sînt și purtători de ciumă. Firește, unii mă vor condamna că tocmai eu dezertez într-unul dintre cele mai grele momente. Dar nu mai pot rezista. Vreau numai să se știe că am visat să făuresc vite, porci și păsări gigantice, pe scară industrială. Visam să înving foamea și să rezolv din timp problemele alimentare ridicate de explozia demografică. Dar n-am fost suficient de precaut.

Nu mai căutați formula. Am avut grijă s-o distrug. De asemenea, nu încercați să nimiciți monștrii cu otrăvuri. Ar fi zadarnic. Schimbările petrecute în structura lor genetică i-au făcut neobișnuit de rezistenți, pot spune chiar că se bucură de o imunitate aproape perfectă. Aceasta este concluzia cercetărilor cu *Drosophila*. Găsiți deci alte mijloace de luptă împotriva

monştrilor, dar cît mai repede, pînă nu vor invada teritorii după teritorii, ameninţînd cu pustiirea şi planeta. Nu uitaţi că *Mus decumanus* e una dintre cele mai prolifice specii de pe glob!

Acum, vă las. Iertaţi-mă dacă puteţi!

Dr. Sahni Prasad".

Atît. Doar atît. În spatele rîndurilor chinuite se ghicea însă cu uşurinţă drama savantului conştient că el, şi nu altcineva, era autorul calamităţii.

— Prin urmare, v-aţi deplasat degeaba pînă aici, zise directorul institutului. N-are rost să luptăm împotriva monştrilor cu vreo substanţă toxică. E drept, am putea pregăti ceva care le-ar veni totuşi de hac, dar unde să plasezi substanţa pentru a fi sigur că şobolanii, şi nu alte animale, se vor atinge de ea?

— Într-adevăr, ideea trebuie abandonată, fu de acord profesorul Goel.

— Şi atunci... cum rămîne? întrebă Sanjai. Monştrii se înmulţesc!

— Din păcate, da. Probabil numai armata ar mai putea face ceva...

— Credeţi că e chiar atît de grav? intervenii şi eu, punînd pe birou scrisoarea doctorului Prasad.

—Da, foarte grav, rosti sever profesorul Goel şi în glasul lui se desluşi o mare îngrijorare. Dacă se înmulţesc în ritmul lor natural, în cîţiva ani vor fi probabil stăpînii continentului. Se vor obişnui cu puterea, cu faptul că sînt mai mari decît multe alte animale, şi îndrăzneala lor nu va mai cunoaşte margini. De asemenea, să nu uităm că ei sînt purtătorii tradiţionali ai ciumei... Indiscutabil, nu ne aşteaptă vremuri bune.

Ne-am îndreptat spre Trivandrum tăcuţi, luînd cu noi ecoul ameninţător al ultimelor cuvinte lăsate de doctorul Prasad. În conştiinţa noastră, calamitatea căpătase noi dimensiuni, de o gravitate pe care oamenii înnebuniţi de groază, baricadaţi în casele lor, încă nu şi-o puteau imagina. Aşadar, dacă nu era oprită prin vreun mijloc oarecare, invazia monştrilor putea marca însuşi începutul sfîrşitului. Deocamdată însă, lucrul acesta îl ştiau doar cîţiva oameni: directorul Koon şi noi, cei din elicopter.

— Domnule Prodan, cred că presa n-ar trebui să popularizeze chiar toate astea, mi se adresă într-un tîrziu profesorul Goel. Panica n-ar mai cunoaşte margini, iar efectul ar fi cu totul altul decît cel scontat...

— Depinde cum prezentăm situaţia, domnule profesor, i-am răspuns.

— Bine, dar gîndeşte-te la oamenii simpli, care, să fim sinceri, n-au cum să înţeleagă explicaţiile dumitale docte...

— Vă contrazic. Din păcate, e prilejul cel mai nimerit să deschidem definitiv ochii omenirii asupra tuturor pericolelor poluării. Căci, în ultimă instanţă, despre poluare este vorba. Ce altceva este deversarea la canal a celor doi litri de SP—52?

Sanjai mă privi dezaprobator:

— Eei, nu-i vorba chiar de poluare. Doi litri de substanţă chimică nu pot naşte un fenomen propriu-zis de...

— Greşeşti, îl întrerupse profesorul Goel. Domnul Prodan are perfectă dreptate. Doar ştii şi dumneata că e destul să arunci în mare un singur gram de petrol, pentru ca mai multe mii de litri de apă să devină improprii pentru viaţa acvatică. Deşi petrolul şi SP—52 acţionează complet diferit asupra vieţii, în ambele cazuri este vorba de unul şi acelaşi lucru : de poluare. Asta însă nu-l îndreptăţeşte pe domnul Prodan să alarmeze chiar astăzi lumea cu un asemenea adevăr ! se aplecă el spre mine, aproape strigîndu-mi în ureche.

Nu i-am răspuns. Priveam ţintă în ceafa pilotului şi mă gîndeam deja cum să-mi încep articolul.

— Mă auzi ? nu se lăsă profesorul. N-avem dreptul să însuţim panica, transformînd-o în dezastru ! Cel mult, putem să explicăm situaţia doar celor răspunzători de efectele poluării ! Atît ! Şi poate nici lor ! De fapt, accidentul provocat de SP—52 e cu totul şi cu totul singular !

— Dumneavoastră vorbiţi, profesore ? n-am mai putut cu, suporta. Dar sînteţi om de ştiinţă ! Dacă nu folosim acest prilej, fie el chiar atît de singular precum ziceţi, nepăsarea multor mari producători din industrie va duce în cele din urmă la stricarea definitivă a echilibrului din natură. Şi totul în defavoarea omului !

— Rămîn la părerea mea, zice Goel. Mulţimea nu trebuie să cunoască realitatea în acest moment. Mai ales în acest moment. De ce mă priveşti aşa ? Da, ştiu, dumneata ai altă concepţie despre mulţime... Eu însă am pretenţ'a că mă pricep la oameni. Nu le putem spune nimic ! Nu-ţi dai seama ce-ar urma ? Imaginează-ţi că vesteşti în ziare şi la radio sfîrşitul lumii. Dacă îţi închipui că toţi vor primi vestea cu resemnare, pregătindu-se fericiţi să se înfăţişeze zeilor, te înşeli. Da, da, te înşeli ! Adevărul despre pericolul pe care-l reprezintă înmulţirea în progresie geometrică a acestor mutanţi atît de feroci şi de rezistenţi trebuie comunicat numai unora dintre autorităţi. Fireşte, armata va acţiona, dar fără să cunoască nici ea amănuntele...

Tăceam. Îmi dădeam seama că deocamdată era imposibil să ne înţelegem. În ceea ce mă priveşte, eram hotărît să-mi fac datoria de corespondent special de presă.

— Iar dacă speri cumva, domnule Prodan, să dezvălui lumii ce anume o poate aştepta, înseamnă că ne subestimezi, îmi ghici profesorul gîndurile. O vei anunţa după ce terminăm cu superşobolanii ăştia, cu alte cuvinte atunci cînd spiritele prea înfierbîntate se vor calma. Cînd oamenii vor scăpa de groază ! Atunci ! În consecinţă, te rog să mă ierţi, dar la sosirea în Trivandrum voi fi nevoit să te predau autorităţilor noastre. Din precauţie.

— Bine, dar mă bucur de imunitatea internaţională a presei ! am exclamat revoltat.

— Da, numai că în această situaţie imunitatea nu-ţi va folosi la nimic. Te vei convinge că nu sînt singurul care gîndeşte astfel... Şi e norocul nostru că eşti singurul ziarist care a ajuns la cheia problemei, asta e...

Fierbeam. Sanjai mă privea cu coada ochiului şi, instinctiv, îl simţeam alături de mine. Ca asistent al severului profesor Goel, bietul Sanjai nu îndrăznea să mă sprijine direct, contrazicîndu-l

în vreun fel. Şi totuşi, poate că fără să fi intenţionat asta, o ipoteză a lui mă ajută nebănuit.

— Îmi permiteţi, domnule profesor, spuse el, cred că şobolanii nu sînt singurele vietăţi care au devenit monştri. Este imposibil ca substanţa SP—52, diluată în apele pîrîului Periyar şi purtată cu ele spre mare, să nu fi provocat dereglări asemănătoare şi în codul genetic al altor animale...

— Poftim ? tresări profesorul Goel.

— Mă gîndesc la peşti, la şerpii de apă, la milioanele de ţînţari, în fine, la toate vietăţile care au venit într-un fel sau altul în contact cu substanţa...

— Ce vrei să zici ? am întrebat şi eu.

— Ceea ce bănuiţi, desigur : că galeria monştrilor, a uriaşilor se va mări, dacă nu cumva s-a şi mărit. Închipuiţi-vă, de pildă, un şarpe de apă, negru şi lucios ca toţi şerpii de apă, însă lung de vreo zece metri... Sau nişte ţînţari anofeli cît pălăria, zburînd roiuri-roiuri în căutarea victimelor, care, să fim realişti, nu-s deloc greu de găsit...

— Fabulezi ! strigă crispat profesorul, cu un glas în care se distingea de pe acum certitudinea lui că nu era vorba de nici o fabulaţie.

— Şi cum îţi explici atunci că doar şobolanii uriaşi au fost depistaţi pînă acum ? vrui eu să ştiu, răguşit de emoţie.

— Simplu. Chiar foarte simplu. SP—52 a ajuns în apă în urmă cu circa şapte luni. Şobolanii, avînd un ciclu de gestaţie mai redus şi, în plus, ajungînd mai repede la maturitate decît alte animale din apă sau din preajma ei, e firesc să fie şi primii care să se fi transformat... Poate sînt şi mai receptivi la SP—52, cine mai ştie... Apoi, de ce n-am admite şi posibilitatea ca, asupra altor fiinţe SP—52 să-şi arate efectele abia de la a doua sau a treia generaţie ? În privinţa ţînţarilor, de pildă... Cam aşa cum pruncului i se poate transmite un caracter al unui strămoş mai mult sau mai puţin îndepărtat. O explozie întîrziată, domnule Prodan !

Se lăsă o tăcere apăsătoare, în care doar vuietul motorului ne zgîria timpanele.

— Dar oamenii ? strigă profesorul, după un timp. Îţi închipui că nu s-o fi scăldat nimeni în Periyar în săptămînile care i-au trebuit afurisitei acesteia de substanţe să ajungă în mare ? Că nu i-a intrat nimănui apă în gură sau în nas ? Că nici o femeie gravidă n-a băut în acest timp din apa rîului ? Da, e imposibil să nu se fi băut măcar o picătură, fie chiar şi în timpul scăldatului...

— Asta nu mi-a trecut prin gînd, domnule profesor, rosti speriat Sanjai. Dar e îngrozitor !

— Este, fu de acord profesorul. De la deversarea substanţei la canal au trecut şapte luni... Mai sînt încă două şi se fac nouă. Înţelegeţi ? Nouă luni ! Oare ce ne aşteaptă ? E grav, e foarte, foarte grav !

Oricît de ciudat ar părea, m-am bucurat că groaznica ipoteză a fost rostită înainte de a ateriza la Trivandrum. Ştiam de-acum că peste mai puţin de o jumătate de oră telegramele mele vor pleca spre Bucureşti, că vor fi preluate de toate agenţiile de

presă, de posturile de radio și de televiziune, consternînd lumea, dar în același timp obligînd-o la acțiune.

— Și ce-i de făcut atunci ? am întrebat, bănuind răspunsul.

Acesta nu veni imediat. Profesorul Goel mă privi adînc, în tăcere, cu niște ochi atît de triști, încît mi se strînse inima. Apoi zise :

— Un singur lucru, domnule Prodan : să vestim lumii întreaga primejdie. Chiar cu riscul de a-i înnebuni pe unii dintre oamenii mai lipsiți de stăpînire... Avem nevoie de experți în genetică și ecologie, de medici, de chimiști. Avem nevoie de armată ! Mai mult ca oricînd, primejdia apasă acum asupra tuturora !

Ne apropiam de Trivandrum. Zburam foarte jos, deasupra cîmpurilor pustii, de pe care cea de-a doua recoltă nu mai fusese culeasă. La un moment dat avui impresia că într-o rîpă se mișcă niște matahale cenușiu-roșcate, dar elicopterul trecu prea repede și nu-mi rămase decît să privesc cum din față se apropia marea, strălucitor de albastră, cu orașul alb de pe țărmul ei.

V.

CINE NU-ȘI AMINTEȘTE acele titluri groaznice, care făceau să-ți fie smuls ziarul din mîini ? Cu riscul de a vă plictisi, voi reproduce o parte dintre ele, încercînd să conturez cu ajutorul lor nemaipomenitele evenimente cărora le-am fost martor. Iată-le :

„Primele cazuri de ciumă la Quilon !" ; „Monștrii atacă !" ; „Senzaționala descoperire a doctorului Prasad aruncă omenirea în pragul catastrofei" ; „Dispariția fără urmă a reprezentantului comercial al firmei Indo-American Steel" ; „Monștri pe străzile orașului Cannanore" ; „2 000 de medici au sosit în ultimele zile în India" ; „Substanța acționează numai asupra organismului animal ! Vegetalele sînt ferite !" ; „Calm ! Calm ! Calm ! Nu paralizați activitatea din industrie și agricultură !" ; „De ce nu se comunică presei rezultatele primelor cercetări în apele rîului Periyar ?" ; „Am văzut balaurul de mare. Declarația unui pescar nebun ?" ; „În sectorul de operațiuni Thekkady-Periyar, armata a repurtat primele succese" ; „Feriți copiii !" ; „O mare crescătorie de păsări nimicită" ; „Unsprezece femei gravide bănuite de contaminare cu SP—52 au fost internate de urgență la spitalul din Cochin" ; „Pericol pentru animalele din junglă" ; „Care sînt parametrii de acțiune ai substanței ?" ; „Avem nevoie de întăriri în elicoptere — declară generalul Sagar Gumbaz" ; „Se mai poate bea apă în localitățile riverane ?" ; „71 de superșobolani au fost uciși pînă ieri la ora prînzului"... „Religia se opune uciderii șobolanilor !"

În această atmosferă, discuția la care am asistat în cabinetul guvernatorului, care preluase de altfel prerogativele de comandant al acțiunii împotriva calamității, avea accente de o severitate maximă.

Se constatase — așa cum reieșea din discuție — că monștrii, al căror număr era în continuă creștere, își transmiteau ereditar nu numai gigantismul, ci și neobișnuita lor ferocitate. În apele rîului Periyar fuseseră de asemenea descoperite cîteva exemplare

de pești cu reale tendințe de supracreștere, iar o echipă internațională de entomologi constatase același lucru la țînțarii din mlaștinile Periyarului. Sanjai avusese perfectă dreptate. Coordonatele calamității se extindeau, așadar, pînă dincolo de cele mai abracadabrante născociri ale autorilor de romane științifico-fantastice. Ce era de făcut ? Am reținut în special frînturi din comentariile la propunerea doctorului Richard Churchman, profesor la Universitatea din Boston, care cerea să se găsească în cel mai scurt timp o substanță capabilă să acționeze, în intimitatea cromozomială, împotriva influenței compusului SP—52.

— Cum adică ? întrebase guvernatorul. Să stăvilim transmiterea ereditară a gigantismului ?

— Exact.

— Bine, dar pentru așa ceva ne-ar trebui formula substanței care l-a provocat, or știm că ea a fost distrusă de Prasad... Cum poți să lupți eficient împotriva unui dușman despre care nu știi nimic ?

— Cum ? Încercînd să reluăm lucrările lui Prasad, răspunsese Churchman. Poate mai găsim ceva. N-o fi distrus chiar totul, eu așa cred. Apoi... sintetizăm un antidot sau ceva în genul ăsta.

— Dar va dura mult ; luni, poate chiar ani de zile, obiectase cineva. Și pînă atunci cine mai știe cîți monștri se vor mai naște...

— Altă cale cred că nu există, spusese Churchman. Degeaba luptă armata împotriva mutanților, iar medicii împotriva cazurilor tot mai dese de ciumă, dacă animalele astea vor apărea în continuare, cu rîndurile îngroșate în curînd de țînțarii și de șerpii giganți... Stîrpirea lor definitivă va fi posibilă abia după ce vom reuși să le distrugem noua ereditate !

— Și ce propuneți, concret ? întrebase precipitat guvernatorul.

— Propunerea am făcut-o : îl continuăm pe Prasad. Dacă avem norocul să ajungem la rezultatul așteptat, deversăm substanța în toate apele statului, o împrăștiem peste tot, eventual chiar pulverizînd-o din avioane și așteptăm reacția. De fapt, vorba vine că vom aștepta. În acest timp, se va da lupta crîncenă cu monștrii...

— Să sperăm că eventuala descoperire nu va înrăutăți și mai mult situația, zisese un bărbat înalt, cu părul de culoarea nicotinei.

— Ce vreți să spuneți ? întrebase guvernatorul.

— Doar că mă tem ca nu cumva să provocăm alte mutații genetice, care să desăvîrșească dezastrul, răspunsese bărbatul cel înalt. Cu atît mai mult cu cît de data aceasta nu va fi afectat doar cursul pîrîului Periyar, ci un teritoriu imens, pe care în afară de noile creaturi mai trăiesc și multe milioane de oameni. Merită oare să riscăm ?

Dezbaterile au mai durat destul. În cele din urmă s-a hotărît că trebuia să se riște, dar numai după ce efectul substanței va fi fost studiat minuțios, pe cît mai multe animale de experiență. Între timp, armata trebuia să-și continue acțiunile, iar pentru evitarea trecerii monștrilor în statele învecinate, tot ea urma să asigure, în jurul unui vast teritoriu, un cordon compact, de pază permanentă.

În aceeaşi zi am solicitat prin telefon un interviu celebrului medic Konstantin Bereznev, sosit cu o săptămînă în urmă de la Leningrad. Se afla în orăşelul Palghat, de unde era pe cale să anunţe un lucru extrem de important: ciuma, care apărea aici mai frecvent decît în alte părţi, avea o simptomatologie oarecum diferită de cea a ciumei tradiţionale, în special prin sechelele curioase ale celor ce reuşeau să fie vindecaţi. Era foarte interesant. Bereznev mă aştepta la Palghat a doua zi, aşa că trebuia să pornesc imediat.

N-am avut ce face şi a trebuit s-o iau cu mine şi pe Nandi, care nu mai voia să stea singură acasă. Aşadar, încă înainte de ora amiezii, goneam cu automobilul spre nord, pe şoseaua excelentă ce însoţea litoralul.

Trivandrum rămăsese de mult în urmă. Trebuia să trecem prin Quilon, apoi prin Alleppey, unde urma să traversăm cu bacul lacul Vembanad ; pe celălalt mal se continua şoseaua, care trecea, tot de-a lungul ţărmului mării, prin Cochin, Ernakulam şi Alwaye, pentru ca, în sfîrşit, să facă o mare cotitură spre dreapta, pătrunzînd în adîncul uscatului prin Trichur şi Kollengade, pînă la Palghat. În total, vreo opt ore de mers în viteză, sub soarele arzător al mijlocului de august.

Şoseaua, ca niciodată în acest sezon de vîrf turistic, era aproape pustie. Doar din cînd în cînd întîlneam maşini militare, ambulanţe sanitare şi camioane care transportau alimente. Nandi era tristă. Călătoream în tăcere, schimbînd rareori cuvinte fără importanţă.

Ştiam că luna august, caracterizată prin cea mai mare explozie vegetală a anului, era rezervată aici sărbătorilor populare Onam. Patru zile şi patru nopţi de cîntece şi dansuri, de ospeţe, de risipă de flori şi jocuri de lumini, de întreceri pe apă şi schimburi de daruri, de cortegii culminînd cu apariţia fastuoasă a legendarului erou al „Puranelor“, Raja Mahabali, însoţit de întruchipări ale altor eroi epici şi de virtuoasele femei din istoria străvechiului regat, fac din aceste sărbători un punct de mare atracţie nu numai pentru întreaga populaţie din împrejurimi, ci mai ales pentru zecile de mii de turişti străini. Acum, toate localităţile prin care treceam, mari şi mici, trăiau atmosfera apăsătoare a nenorocirii. Numai pescăruşii lărmuiau, lipsiţi de griji, sfidind din aer spaimele noastre şi primejdiile care ne ameninţau.

Pe drum n-am găsit nici un motel sau restaurant deschis. De fapt, pentru cine să fi fost ? Noroc că luasem cu mine o pîine mare şi nişte conserve, la care adăugasem un termos cu apă şi o sticlă aproape plină cu coniac.

Am oprit maşina în umbra unor tufişuri înalte, aproape de ţărm, dar frica pe care o citii în ochii fetei mă determină să schimbăm locul, mutîndu-ne în cîmp deschis, sub razele necruţătoare ale soarelui. Da, eram în mai mare siguranţă. Am prînzit aici, ascultînd vuietul mării şi strigătele agitate ale pescăruşilor, într-un peisaj de adevărată eră mezozoică. Atît eram de singuri. După primul păhărel de coniac, Nandi îşi puse capul pe umărul meu şi plînse cu hohote, ca un copil...

(SFÎRŞITUL ÎN NUMĂRUL VIITOR)

Biohazardul

de KONRAD FIALKOWSKI

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

— Dorn ! strigă Molnar.
Dorn deschise uşa.
— O oglindă !
— Iat-o ! Dorn îi dădu o oglindă şi Molnar văzu în ea reflectarea feţei lui Egberg. Şi totuşi ceva îl izbi. Molnar îşi recunoscu ochii pe chipul celuilalt. Puse oglinda deoparte.

„...După convingerea mea — citi el mai departe —, am procedat just. Starea organismului dumitale ţi-am prezentat-o cu toată obiectivitatea în decursul convorbirii noastre. Mie, în schimb, mi s-a descoperit pe creier o tumoare ce creştea destul de repede, aşa că a trebuit să mă grăbesc dacă mai voiam să pun eu însumi la punct planul transplantării. Motivele hotărîrii mele sînt următoarele : în primul rînd, de ordin personal, pe care dumneata desigur nu le vei înţelege. În orice caz, dacă vei accepta acest transplant, ai în faţă, după părerea mea, vreo douăzeci de ani de viaţă şi posibilitatea să desfăşori o activitate ştiinţifică în acest institut, care devine proprietatea dumitale. Aceasta mă va face să mă achit de nişte obligaţii pe care le aveam faţă de dumneata. Cu treburile mele personale nu te împovărez. De soţie sînt divorţat, iar din punct de vedere material familia îmi este asigurată. A doua premisă a deciziei mele a fost faptul că pregătirea dumitale profesională va face posibilă conducerea în continuare a institutului, şi în primul rînd efectuarea de observaţii subiective privind senzaţiile ca urmare a transplantului. Ţi-aş sugera să întocmeşti un raport în această privinţă. Evident, decizia o vei lua dumneata. Cît priveşte operaţia, ea a fost făcută de Dorn, cu sprijinul unui asistent din afară. Acordul meu se găseşte alături de alte documente, iar dumneata ai fost tratat ca un «trup provenit de pe urma unui accident». Din punct de vedere juridic, totul este în regulă, deoarece legiuitorul n-a prevăzut nimic în legătură cu asemenea transplanturi de creier. Afară de aceasta, apreciez că, oricare ar fi rezervele dumitale faţă de hotărîrea mea, ele sînt nejustificate, deoarece poţi oricînd să anulezi efectele operaţiei şi, în caz de neacceptare, să lichidezi transplantul şi să mori. Printre chestiunile mai puţin esenţiale ar mai fi din partea mea o explicaţie. Intrarea dumitale în buncăr este o dovadă că n-ai crezut în existenţa cîmpului de forţă generat în institut. Bănuielile dumitale erau juste. Nu exista un asemenea cîmp de forţă. Inima dumitale era acţionată de o baterie conţinînd elemente radioactive şi a fost transplantată odată cu inima. În schimb, ritmul de funcţionare al inimii era reglat din exterior prin intermediul unor impulsuri transmise fără fir de la un generator al institutului. Cînd ai pă-

truns în buncăr, a dispărut sincronizarea. Efectele ei le-ai resimțit chiar dumneata. Trebuie să recunosc : eram convinși că dumneata vei intra în buncăr și acolo te-am așteptat. Efectiv, în momentul plecării lui Mag, totul mi-a fost clar. Șnurul găsit în apropierea buncărului mi-a confirmat supozițiile. Totuși, n-aveai de unde să știi că Mag — al cărei transplant conține măduvă de os — este complet independentă de sincronizarea noastră, în vreme ce dumneata nu. Deci, într-un fel, ai acționat în pofida interesului propriu, iar plecarea lui Mag înseamnă pentru dumneata pierderea unei foarte bune secretare. Dar nici acest lucru nu putea fi prevăzut.

După cum am arătat înainte, te las să hotărăști singur dacă este cazul sau nu să dai publicității comunicatul cu privire la transplant. Cu alte cuvinte, dumneata poți trăi mai departe ca Egberg sau sub numele dumitale propriu. Toate documentele necesare în ambele cazuri au fost pregătite.

Egberg."

Puse scrisoarea deoparte. Ședea nemișcat, fără să se gîndească la ceva. Cîteva minute mai tîrziu, în cabinet intră Dorn.

— Cum vă simțiți ? întrebă el.

— Perfect.

— Sînt mîndru de această operație, spuse Dorn. Vom da publicității un comunicat.

Molnar nu răspunse.

— Ce s-a întîmplat cu trupul meu ? întrebă după o clipă.

— A fost ars și înmormîntat. Cu trei luni în urmă. Un astfel de transplant constituie o intervenție în mai multe faze. Cele mai mari complicații...

— Iar creierul lui ? îl întrerupse Molnar.

— A fost separat.

— Trăiește ?

— Da. Aruncați o privire.

Dorn se apropie de tabloul de comandă și apăsă clapele corespunzătoare. Pe ecran, Molnar văzu un vas nu prea mare, și în el, într-un lichid aproape incolor, plutea creierul lui Egberg. Ochii îi erau prinși de encefal ; unul dintre cele două globuri îi privea fix. La difuzor auzea mișcările ritmice ale pompelor ce împingeau soluția nutritivă spre celulele cerebrale ; apoi observă electroencefalograma... Era înregistrarea unui creier în stare de veghe, care vedea, gîndea și a cărui lume sensibilă se limita la pereții de sticlă ai borcanului.

— El a hotărît așa ? îl întrebă pe Dorn.

— Nu. Pe această temă n-a spus nimic. Dar creierul ne-a fost necesar pentru experiențe din domeniul telecomandării rachetelor marfare spre planetele altor sisteme. Lucrăm aici la o asemenea temă de cercetare.

— Dar tumoarea ?

— N-a proliferat deocamdată. S-o înlăturăm ?

— Deci el nu și-a dat consimțămîntul !

— Nu, dar fragmentele, deșeurile rămase după operații, erau întotdeauna folosite la ceva.

— [illegible] ! Știi ce ești ? Un individ mîrșav, infam, un criminal, îi spuse Molnar. În ce salon se află ?

— Șapte.
— Cheile, te rog. Cheile lui Egberg.
— Le are Joseph.
— Adu-le aici.
— Dar...
— Am spus. Eu hotărăsc aici.
O clipă mai tîrziu, Dorn se întoarse cu cheile.
— Dumneata rămîi, îi spuse.
Traversă coridorul și deschise ușa salonului șapte. Intră și observă că ochii creierului nu-l văd, se apropie de pompa care introducea lichidul în clopotul de sticlă și o scoase din priză. „Asta-i cea mai bună ieșire, se gîndi. Va muri din cauza lipsei de oxigen, fără măcar să-și dea seama cînd. Creierul doar n-are sisteme de control asupra gradului de oxigenare. Pur și simplu va adormi și nu se va mai trezi. Dacă aș înlătura lichidul din clopot, ar muri mai repede, dar ar ști că moare." Mai privi o clipă înregistrarea de pe ecran a activității encefalului făcută de osciloscop. Apoi ieși.
Închise ușa, și atunci îl observă pe Dorn.
— Să-mi dai cheile dumitale, îi ceru.
— Nu... nu le am.
— Ei bine, le vei lăsa la portar. De azi înainte nu mai lucrezi în institut.
— Dar de ce ? Eu doar v-am...
Nu-l mai ascultă. Coborî scările spre subsol. I se împleticeau picioarele și din cînd în cînd se mai sprijinea de ziduri. „Lipsa coordonării, cum spunea Dorn, se gîndi Molnar, dar trebuie să fiu acum cu mișcările coordonate, cel puțin pentru cîteva minute". Ajunse la ușa cabinei transformatoarelor de forță. Broasca era complicată, iar degetele n-aveau agilitatea necesară. Pînă la urmă putu să pătrundă în cabină. Becurile se aprinseră automat. Văzu conductorii groși de cupru, siguranțele, tablourile de distribuție cu legături încrucișate. Asta era instalația centrală. Căută pe tablou și instalațiile de rezervă. Pentru moment scoase din priză acumulatoarele, apoi rupse și firele instalației.
— Ce faceți ?
Era Dorn.
— Te rog să ieși imediat de aici ! spuse Molnar.
— Dar nu se poate astfel, toate experiențele... totul se va opri. Preparatele vor pieri...
Molnar întinse mîna spre siguranțele principale.
— Nu ! țipă Dorn și se aruncă asupra lui.
Îl îndepărtă cu toată forța. Mîna lui Egberg era puternică. Celălalt se lovi cu capul de tabloul de distribuție și căzu. Rămase nemișcat pe dușumeaua de beton. Acum Molnar începu să scoată siguranțele și să le arunce în lada acumulatoarelor. Apoi urcă încet scările. Undeva sus răsuna sirena de alarmă.
„Pier preparatele", gîndi el. Apoi se mai gîndi la cele peste trei luni de veghe ale creierului lui Egberg, la veghea lui permanentă, la clopotul de sticlă și la ochii care nu aveau mușchi și nu-și puteau modifica direcția privirii, la așteptarea lor, la conștiința că dincolo de așteptare nimic nu se mai poate întîmpla.
Ajunse la poartă.

— Ieşiţi domnule doctor ? întrebă portarul.
— Da.
— Să merg cu dumneavoastră ?
Molnar îl privi cu atenţie.
— De ce „să mergi cu mine" ?
— Mi-aţi salvat viaţa, domnule doctor. Şi ieşiţi tocmai cînd se dă alarma şi sună sirena. Înseamnă că ieşiţi pentru mai multă vreme.
— Aşa-i. dar rămîi... Sancho.
— Numele meu este Tomb.
— Şi eu în realitate mă numesc Molnar.
Îl salută din cap, ieşi pe poartă şi se pierdu încet în depărtare.

În româneşte de AL. PLĂIEŞU

POŞTA CONCURSULUI

Numeroşi prieteni ai colecţiei, doritori să participe la cel de-al treilea Concurs naţional de literatură ştiinţifico-fantastică, ne-au solicitat o amînare a termenului de predare a lucrărilor, deoarece tema concursului este importantă şi elaborarea unor povestiri de bună calitate necesită un răstimp mai îndelungat. Totodată am fost întrebaţi dacă premiaţii noştri vor putea fi prezenţi alături de alţi autori publicaţi în afara competiţiei de faţă la desemnarea candidatului care — la categoria „povestire" — va reprezenta România la următorul Congres european de S. F. din 1974

Fireşte că toate povestirile valoroase, inclusiv cele premiate, vor putea candida la selecţia pentru „Eurocon"-2. Iată de ce, socotind îndreptăţită dorinţa viitorilor participanţi la cea de-a treia olimpiadă română de anticipaţie, amînăm pînă la 31 ianuarie 1973 data primirii manuscriselor.

Întrucît unii dintre prietenii colecţiei noastre ne-au rugat să dăm lămuriri suplimentare în legătură cu tema concursului, facem următoarele precizări : ceea ce aşteptăm de la cele mai bune povestiri primite este să prefigureze în mod convingător şi ataşant orizontul de mîine al României, omenirea care va veni, valorile culturale, morale şi ştiinţifice ale urmaşilor noştri din mileniul III.

În acest sens, considerăm binevenite lucrări care să prezinte eroi români angajaţi în călătorii spaţiale sau temporale, contacte dintre noi şi extratereştrii, aventuri trăite poetic sau insolit într-un cadru anticipativ ori într-un peisaj românesc, drame sufleteşti ale omului din secolele următoare, eventual naraţiuni cu caracter umoristic, consecinţele umane ale unei descoperiri sau invenţii, în general profilul urmaşilor noştri în concertul spiritualităţii omenirii viitoare.

E de dorit ca în aceste anticipaţii să se evite atît tehnicismul (aglomerarea excesivă a unor detalii tehnico-ştiinţifice), cît şi alunecarea spre acţiuni şi aventuri desfăşurate în gol.

Povestirile trimise vor trebui să aibă între 5 şi 30 de pagini dactilografiate la 31 de rînduri, pe o singură parte a filei. Lucrările urmează să fie semnate cu un pseudonim, iar un al doilea plic anexat manuscrisului — plic ce va fi deschis după închiderea lucrărilor juriului — va conţine numele şi adresa participantului. Textele semnate cu adevăratul nume sau trimise în plicuri pe care sînt date numele şi adresa autorilor nu vor participa la concurs. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

După decernarea premiilor şi a menţiunilor, lucrările respective vor fi publicate în colecţie, sub titlul : „Un bilanţ al Visurilor".

Cronică (en passant fantastică) a şahului

de **EMANUEL REICHER**

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

IX.

Enigma Paul Morphy

Una dintre cele mai interesante şi controversate discuţii din domeniul jocului de şah a fost întotdeauna aceea a geniului.

Ce este un şahist genial? Cui putem să-i atribuim acest calificativ? Există criterii prin care poate fi identificat un asemenea om? Care sînt caracteristicile unui şahist de geniu?

Întrebări cărora nu li se pot da răspunsuri categorice, definitive. Aceste probleme nu sînt însă gratuite, deoarece dezbaterea lor prilejuieşte elucidarea unor aspecte importante ale gîndirii specifice acestui joc.

Trebuie să pornim de la o constatare practică şi obligatorie: şahul este şi un sport, iar cel mai bun jucător este acela care cîştigă concursurile. De aceea nu poate fi admis ca un prim criteriu decît rezultatul sportiv. Comparaţia între diferiţi rivali trebuie să se facă pe baza rezultatelor din turnee şi meciuri, prin aprecierea valorii palmaresului fiecăruia.

Această problemă nu este ridicată în mod întîmplător. De multe ori, discuţiile despre forţa combatanţilor se duc făcîndu-se abstracţie de rezultate, criteriile fiind pur subiective, legate în special de stilul de joc, ceea ce este, de fapt, o chestiune de gust, nedînd posibilitatea stabilirii unei ierarhii.

Ajungem acum la problema de a hotărî care dintre jucătorii socotiţi la vremea lor cei mai buni din lume au fost genii sau nu.

Cred că am putea califica astfel pe acela care, în afara unor performanţe excepţionale ce l-au ridicat mult de-

asupra contemporanilor săi, a dovedit în concepţia de joc idei noi, valoroase, avînd ca rezultat un salt înainte în dezvoltarea şahului.

În fond, poate că fiecare campion al lumii ar trebui considerat genial, manifestînd prin însăşi dobîndirea titlului calităţi superlative.

Ne vom feri însă de acest mod de apreciere. Ba, mai mult, vom pretinde ca supercampionul nu numai să contribuie la dezvoltarea şahului în epoca sa, ci şi să aibă o concepţie care să-şi păstreze în cea mai mare măsură valabilitatea şi în zilele noastre. Dintr-o dată, exigenţa devine atît de mare încît este foarte greu să fie definit ca geniu oricare dintre cei mai buni şahişti ai lumii pînă la Philidor. În legătură cu aceasta, sugerăm cititorilor pasionaţi de „meciul secolului" să verifice justeţea poziţiei noastre analizînd în ce măsură lui Spasski şi lui Fischer li se poate atribui calificativul suprem. Pe cei ce nu vor reuşi să obţină suficiente date pentru rezolvarea experimentului propus îi sfătuim să urmărească desfăşurarea cronicii de faţă şi, în special, capitolele consacrate celor doi mari jucători.

În cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, un şahist american a dobîndit, prin rezultatele şi prin partidele sale de o mare frumuseţe combinativă, calificativul de geniu, pe care în unanimitate îl acceptă şi comentatorii de astăzi.

Paul Charles Morphy *s-a născut la 22 iunie 1837 la New Orleans. Atras de şah din copilărie, încă de la zece ani şi-a dezvăluit marele talent. În 1850, la numai 13 ani, a disputat două partide cu un cunoscut maestru european,* I. Löwenthal, *invitat în Statele Unite, şi a cîştigat una, remizînd-o pe cealaltă.*

În perioada sa de studii, în care a absolvit colegiul şi a intrat la Universitatea din Louisiana, de unde va ieşi avocat, Morphy a fost preocupat şi de şah, ridi-

cîndu-și necontenit măiestria.

În anul 1857 s-a organizat la New York, după modelul turneului de la Londra din 1851, un concurs considerat drept campionat al Statelor Unite, la care au participat, alături de 12 americani, și doi reprezentanți ai Europei: Lichtenhein *și* L. Paulsen.

Germanul Luis Paulsen *(1833—1891) a fost unul dintre cei mai puternici jucători ai lumii între anii 1855 și 1880. Cunoscut teoretician, a elaborat idei interesante într-un număr mare de deschideri, multe folosite și în zilele noastre. În cariera lui a obținut succese prestigioase; astfel, în 1862, a ocupat locul II la Londra, după Anderssen, cu care, în același an, a reușit un meci egal +3; —3; =2. De asemenea, a cîștigat meciuri împotriva unora dintre cei mai celebri jucători ai epocii, și în anul 1876 chiar la Anderssen, cu scorul +5; —4; =1.*

Mai tîrziu, datorită valorii, stilului și ideilor sale de joc, a fost calificat de Steinitz ca pionier al „noii școli poziționale".

În concursul din 1857, organizat după sistemul eliminator, tînărul de 20 de ani Paul Morphy a ajuns în finală, obținînd victorii categorice la Thompson (+3), la Myke (+3) și la Lichtenhein (+3; =1).

Finala sa cu L. Paulsen l-a făcut cunoscut lumii șahiste. Rezultatul: +5; —1; =2 pentru Morphy, care devenea campion al Statelor Unite.

În anul 1858, tînărul american a sosit în Europa, unde a învins cu scoruri categorice pe toți jucătorii englezi care i s-au opus, dar n-a putut ajunge să joace cu Staunton, care îl evita sistematic.

La Paris și-a continuat seria succeselor, care au culminat cu victoria în meciul cu Anderssen, la un scor categoric: +7; —2; =2.

În afara acestor rezultate, care l-au consacrat drept cel mai bun jucător al lumii, Morphy a creat o adevărată senzație prin simultanele lui, în special cele „oarbe". El a obținut rezultate bune împotriva unor jucători redutabili, performanță uimitoare întrucît juca fără să vadă nici unul dintre eșichiere și astfel trebuia să memoreze mutările și pozițiile partidelor.

Din punct de vedere sportiv, la sfîrșitul anului 1858, Morphy putea fi considerat campion mondial.

Într-o perioadă scurtă, de numai un an și jumătate, victoriile obținute i-au confirmat supremația.

Din felul său de a juca a fost cel mai mult lăudată și comentată strălucita-i forță de atac, calitatea cel mai ușor de observat și de apreciat. De altfel este elocvent că Morphy a reușit să-l întreacă în unele partide pe Anderssen chiar în ceea ce era specific geniului său, și anume în jocul combinativ. Dînd dovadă de fair-play, Anderssen a recunoscut acest lucru într-un comentariu publicat în „Deutsche Schachzeitung".

Contemporanii lui Morphy i-au creat în special faima unui excelent tactician, și unii comentatori și istorici ai șahului au confirmat-o și au transmis-o peste ani.

Și totuși nu numai în aceasta constă superioritatea lui, iar explicația răsunătoarelor lui succese trebuie căutată în stilul său, am zice, integral.

Analiza partidelor cu Anderssen, cel mai puternic adversar al său, demonstrează, în primul rînd, o concepție de joc mai evoluată, un joc strategic cu multe idei noi. Este vorba, în primul rînd, de înțelegerea importanței pe care o au ocuparea și controlul centrului tablei de joc și de perseverența în realizarea obiectivului, chiar cu prețul unor sacrificii.

*Această idee, îmbinată cu aceea a obținerii avantajului de dezvoltare și a mobilizării cît mai rapide a figurilor *, îi creează mereu lui Morphy o dominare decisivă în momentele și pe cîmpurile „cheie" ale partidei, și în special în atacurile asupra poziției regelui.*

Combinațiile lui strălucite nu erau un scop în sine, ci mijlocul prin care își realiza superioritatea obținută pe cale strategică. În afara sacrificiilor ce duc la cîștig de material sau la un atac de mat, Morphy a folosit în mod consecvent și lovituri tactice avînd drept țel obținerea unui avantaj pozițional.

Întrecîndu-și adversarii prin puterea lui de calculare a variantelor, Morphy a cîștigat totuși unele partide în care analizele de mai tîrziu au arătat inexactități. Personal, cred că tocmai din cauza neobișnuitei lui capacități de a calcula exact și

* **Avantajul de dezvoltare** reprezintă situația realizată de unul dintre jucători, care în faza de început a partidei a scos în luptă mai multe figuri decît adversarul său, în vreme ce **mobilizarea figurilor** înseamnă aducerea forțelor corespunzătoare în cîmpurile de tensiune.

departe a fost mereu evitat de Staunton. Fiind un timp cel mai bun jucător european (tocmai datorită aceleiași calități de perfect calculator), un bun teoretician și analizator ca Staunton a înțeles repede că nu are nici o șansă în fața unui adversar ce-l depășește net în puterea de combinație, care calculează evident mai bine și dispune de o concepție mai avansată.

Așadar, la rezultatele sportive ale lui Morphy trebuie adăugate valoarea ideilor lui și, mai ales, constatarea că majoritatea acestora sînt valabile și astăzi. În diferite forme și sub felurite aspecte, ele se găsesc în partidele marilor jucători din anii de mai tîrziu.

Iată că, ajunși aici, putem afirma că Paul Morphy a fost, într-adevăr, un șahist genial.

Campionului mondial i s-a făcut o primire triumfală la New York, a fost sărbătorit și cinstit așa cum era de așteptat s-o facă Lumea Nouă, recunoscătoare de a fi învins într-o întrecere a inteligenței cu Vechiul Continent.

N-a trecut însă mult timp și primul mare șahist american a abandonat șahul, deși a mai dat dat unele simultane, în special oarbe, și a mai participat la cîteva meciuri. Apoi a părăsit definitiv jocul care îi adusese o glorie nemuritoare. În 1867, în vizită la Paris, n-a intrat niciodată în sala unde se desfășura un mare turneu internațional!

În vîrstă de 47 de ani, la 10 iulie 1884, a încetat din viață în urma unei meningite, fără să lase nimic scris despre acele lucruri care ar fi putut lămuri „misterul Morphy".

Asupra motivelor retragerii lui din arena șahistă s-au emis multe teorii, s-au făcut sumedenie de supoziții.

De exemplu, s-a spus că refuzul lui Staunton de a juca și, mai ales, articolele lui injurioase au influențat hotărîrea luată de rivalul său.

Se afirmă apoi că Morphy n-a vrut ca șahul să ajungă cel mai important lucru din viața lui și, astfel, să fie nevoit să renunțe la poziția lui fermă de amator, de om care consideră șahul doar un joc. Este adevărat că el a vorbit de nenumărate ori în acest sens și că niciodată nu s-a dovedit interesat de banii pe care îi cîștiga în concursuri.

Pe de altă parte, analiza comportamentului său și a antecedentelor psihologice

din copilărie și din tinerețe au dat unora posibilitatea de a-l prezenta ca pe un om cu un teren propice unei boli mintale (paranoia), care s-ar fi și instalat în ultimii ani ai vieții.

Nu este exclus ca aceste lucruri să fie adevărate în parte sau toate la un loc.

De cîte ori însă mă gîndesc la Morphy, am viziunea unui om copleșit de lupta cu IMPOSIBILUL, cu INFINITUL.

Cred că îndărătnicia lui de a susține că șahul este numai un divertisment și, mai ales, inexplicabila opoziție și susceptibilitatea cu care întîmpina orice încercare de a se acorda șahului o importanță majoră constituiau, de fapt, consecințele extreme ale convingerilor sale intime, ale căutărilor lui necontenite.

Preocupat de mic copil de jocul de șah, ajuns de timpuriu la mari performanțe, promotor al unor concepții și idei care necesitau o muncă uriașă, dar și o extraordinară intuiție, Morphy a fost posedat de demonul Perfecțiunii, de căutarea necontenită a Adevărului.

Drama a apărut, probabil, atunci cînd, campion al lumii fiind, și-a dat seama că nu aceasta era ceea ce căutase. Sau că nu s-a apropiat prea mult de rezolvarea marilor probleme pe care și le pusese. Sau că ABSOLUTUL pe care îl căuta era tot atît de departe ca la începutul frămîntărilor sale.

Continuînd să joace, Morphy ar fi suferit mereu din pricina imposibilității de a-și atinge idealul, l-ar fi sfîșiat permanent nepotrivirea între realitate și lumea lui interioară, așa cum și-a închipuit-o și și-a construit-o singur.

Renunțînd la jocul ce întruchipase pentru el idealul suprem, iar acum i se părea o desăvîrșită deziluzie, Morphy, acest straniu personaj, parcă zămislit de fantezia unui Edgar Poe, a încercat să se lepede pentru totdeauna de cauza dezamăgirii lui existențiale. Dar aceasta însemna să se lepede de sine însuși. Și a murit.

(CONTINUAREA ÎN NUMĂRUL VIITOR)

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

2012

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
svilgheorghe
krokodylu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panlonios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

IMPORTANT

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi pentru a vă asigura continuitatea în primirea colecției.

Prețul unui abonament este de:

- *anual* .... *24 lei*
- *pe șase luni* .... *12 lei*
- *pe trei luni* .... *6 lei*

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile PTTR la factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi, instituții, școli și licee.

NOIEMBRIE 1972

PREȚUL 1 LEU 41007